Lietas Nr. A420516412

Lietas arhīva Nr. A42-02023-13

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīga 2013. gada 16. septembrī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese D.Makarova,

piedaloties pieteicējas SIA „*/Nosaukums/*" pārstāvjiem *I.T.* un *E.T.* un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas Domes pārstāvei *K.B.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA„*/Nosaukums/*" pieteikumu par Rīgas Domes 2012.gada 11.jūlija lēmuma Nr.l-43/RD-12-2282-nd atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas Domes (turpmāk - Dome) Apstādījumu saglabāšanas komisija 2012.gada 16.aprīlī pieņēma lēmumu, ar kuru pieteicējai SIA „*/Nosaukums/*" uzlika pienākumu samaksāt zaudējumu atlīdzību par dabas daudzveidības samazināšanu Ls 1200 apmērā. Minētais lēmums atstāts negrozīts ar Domes 2012.gada 11.jūlija lēmumu Nr.l-43RD-12-2282-nd (turpmāk - pārsūdzētais lēmums), kas ir pamatots ar šādiem argumentiem:
[1.1] Rīgas pilsētas būvvaldes Apstādījumu inspekcijas galvenā apstādījumu inspektore 2012.gada 4.apiīlī apsekoja teritoriju */adrese/*, kur pieteicēja veic būvdarbus, un konstatēja, ka būvniecības laikā, rokot būvbedri un izbūvējot komunikācijas, bojātas koku saknes, iznīcinot kokiem ~ 30 - 50% no kopējās sakņu sistēmas. Būvbedre rakta ~ 1,6 m un 2 m attālumā no stumbra no divām pusēm liepai, kuras diametrs ir 72 cm. Izbūvējot komunikācijas, norautas saknes vienai kļavai diametrā 28 cm ~ 1 m no koka stumbra un vienai kļavai diametrā 24 cm ~ 0,7 m no koka stumbra. Tranšeja ir rakta ar tehniku, pārcērtot visas saknes visā tranšejas apjomā. Ņemot vērā, ka liepai un kļavai ir plaša un vidēji spēcīga sakņu sistēma, kokiem ir iznīcinātas visas saknes 0,7-2 m attālumā no koka stumbra, tātad liela daļa no kopējās sakņu sistēmas, kas būtiski ietekmēs šo koku augtspēju un stabilitāti stipra vēja laikā. Par veikto apsekošanu 2012.gada 5.aprīlī sagatavots apstādījumu apskates akts Nr.BV-12-687-akt (turpmāk - 2012.gada 5.aprīļa apstādījumu apskates akts).
[1.2] Tā kā pieteicēja būvdarbu rezultātā ir bojājusi koku saknes 1 liepai diametrā 72 cm, kļavai diametrā 28 cm un 1 kļavai diametrā 24 cm */adrese/*, Dome secināja, ka pieteicējai ir nosakāms pienākums samaksāt zaudējumu atlīdzību par dabas daudzveidības samazināšanu Ls 1200 apmērā. Minētais pienākums pamatots ar Domes 2010.gada 30.marta saistošo noteikumu Nr.62 „Rīgas pilsētas apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības noteikumi" (turpmāk – Saistošie noteikumi) 2.punktu, 9.2.apakšpunktu un 31.[1] punktu.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja 2012.gada 22.augustā vērsās administratīvajā tiesā, lūdzot atcelt pārsūdzēto lēmumu. Pieteicēja norādījusi šādus argumentus un apsvērumus:
[2.1] Dome nav ņēmusi vērā konkrētos būvniecības apstākļus un pieteicējas veiktos darbus koku saglabāšanai būvobjektā. 2012.gada 5.aprīļa apstādījumu apskates akts ir sastādīts būvdarbu izpildes procesā, nevis laikā, kad būvdarbu izpilde bija pabeigta. Ne šajā apskates aktā, ne pārsūdzētajā lēmumā nav konstatēts, ka pieteicēja kokus (to saknes) ir bojājusi patvaļīgi, līdz ar to Dome nav rīkojusies atbilstoši Saistošo noteikumu 9.2.apakšpunktam un 31.[1] punktam.
[2.2] Pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas gaitā tika pārkāpts objektīvās izmeklēšanas princips un netika vērtēti lietderības apsvērumi, jo Dome nav ņēmusi vērā, ka atsegtās koku saknes būvdarbu veikšanas laikā bija apklātas ar ģeotekstilu, tādējādi pasargājot tās no tiešiem saules stariem un izkalšanas. Tāpat nav ņemts vērā, ka visi darbi būvobjektā ir saskaņoti visās nepieciešamajās pašvaldības un valsts institūcijās, līdz ar to koku sakņu atsegšana ir bijusi saskaņota un atbildīgās institūcijas, izdodot attiecīgos saskaņojumus, to ir pieļāvušas.
[2.3] Pieteicējas ieskatā tā ir veikusi visu iespējamo un normatīvajos aktos noteikto, lai novērstu jebkādu kaitējumu strīdus kokiem un ir izvēlējusies izmantot tādu koku aizsargmetodi, kas paredz būvobjektā saglabāt visus esošos kokus, neparedzot neviena koka nociršanu. Līdz ar to Dome nepamatoti pieteicējai noteica pienākumu atlīdzināt Ls 1200 par dabas daudzveidības samazināšanu, jo pieteicēja dabas daudzveidību nav samazinājusi.

[3] Dome tiesai iesniegtajos paskaidrojumos sakarā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms šādu iemeslu dēļ:
[3.1] Pieteicējai, būvobjektā būvniecības laikā norokot augsni gar saglabājamajiem strīdus kokiem, bija nepieciešams nostiprināt rakšanas vietu, lai augsne netiktu izkustināta ap saknēm un netiktu noskalota lietus laikā. Rakšanas laikā būvbedres malas pie kokiem netika nostiprinātas, un tas nav izdarīts līdz pat šim brīdim. Augsnes erozija pie koku saknēm var ietekmēt koka stabilitāti, jo liepai ir augsts un plašs vainags, un pieteicējas darbību rezultātā ir iznīcināta puse no sakņu sistēmas.
[3.2] 2012.gada 27.septembrī, veicot atkārtotu būvobjekta apsekošanu, par ko sastādīts apsekošanas akts Nr.BV-12-2121-akt (turpmāk - 2012.gada 27.septembra apstādījumu apskates akts), tika konstatēts, ka būvniecības laikā bojāto koka sakņu daļēja iznīcināšana ir būtiski ietekmējusi koku augtspēju, jo liepai ir divreiz mazāks lapu daudzums nekā sugai raksturīgi, kā arī lapu lielums ir samazināts un zariem nav pieauguma. Tāpat konstatēts, ka divām kļavām šajā veģetācijas periodā zaru un lapu pieaugums arī ir ievērojami mazāks. Ņemot vērā, ka ap minētajiem kokiem notiek nepārtraukta zemes grunts līmeņa pārvietošana, koku augšana tiek stipri ietekmēta.
[3.3] Domes ieskatā tā ir darbojusies atbilstoši Saistošajiem noteikumiem, ka arī, izmantojot savu darbinieku profesionālas zināšanas, pamatoti un pareizi novērtējusi bojājumu ietekmi uz koku augtspēju. Turklāt koku augstpējai nodarītie zaudējumi nav redzami uzreiz pēc bojājumu nodarīšanas, kā to uzskata pieteicēja, bet gan sekas parādās laika gaitā.
[3.4] Vienlaikus Dome nepiekrīt, ka pieteicējas darbības tika saskaņotas Rīgas pilsētas būvvaldē, jo saskaņā ar būvvaldē akceptēto pieteicējas būvniecības projektu pieteicējai ir pienākums pilnībā rūpēties par būvobjektā saglabājamo koku saglabāšanu un to pasargāšanu no mehāniskiem bojājumiem. Rīgas pilsētas būvvaldē nav saskaņojusi projektu, kas pieteicējai ļautu veikt būvdarbus atsedzot koku saknes, kā arī nav saskaņojusi tranšeju rakšanu, izmantojot tranšeju stiprinājumu (vairogu) metodi, kuras izmantošanas rezultātā kokiem tika atkailinātas saknes. Būvobjektā joprojām notiek būvdarbi un netiek veikti koku saglabāšanas pasākumi, kas būtiski ietekmē koku augtspēju. Līdz ar to pieteicējai pamatoti aprēķināti zaudējumi par dabas daudzveidības samazināšanu.

[4] Pieteicējas pārstāvji tiesas sēdē lūdza pieteikumu apmierināt, paskaidrojot, ka pieteicēja koku bojāšanu nav veikusi patvaļīgi, bet gan visi būvdarbi tika saskaņoti Rīgas pilsētas būvvaldē. Pieteicēja piekrīt, ka tā ir bojājusi strīdus koku saknes, vienlaikus nepiekrīt, ka tas būtu ietekmējis šo koku augtspēju. Arī SIA „*/Nosaukums/*" 2013.gada 19.augusta atzinums apstiprina, ka kokiem un to augtspējai kaitējums nav nodarīts. Domes pārstāve tiesas sēdē pauda viedokli, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, jo pieteicēja ir nodarījusi bojājumus strīdus koku sakņu sistēmai, par ko nav strīda un kas neapšaubāmi ietekmē koku augtspēju. Turklāt pieteicējas rīcības rezultātā sekas koku augtspējai būs redzamas laika gaitā, kaut gan jau arī tagad ir redzams, ka pieteicējas darbības ir ietekmējušas strīdus koku augtspēju, ko apstiprina iestādes 2013.gada 23.augustā veiktās apsekošanas rezultāti un tās laikā

uzņemtās fotofiksācijas.

Motīvu daļa

[5] Lietā izšķirams jautājums par to, vai iestāde pamatoti noteica pieteicējai pienākumu samaksāt pašvaldības budžetā Ls 1200 par dabas daudzveidības samazināšanu jeb par vienas liepas un divu kļavu sakņu bojāšanu */adrese/*.

[6] Meža likuma 8.panta otrā daļa noteic, ka vietējā pašvaldība savos saistošajos noteikumos par koku ciršanu ārpus meža zemes pilsētas administratīvajā teritorijā nosaka zaudējumu atlīdzību par dabas daudzveidības samazināšanu, kā arī šo zaudējumu aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību. (..).
Pamatojoties uz šo tiesību normu, Dome 2010.gada 30.marta izdeva Saistošos noteikumus. Saskaņa ar Saistošo noteikumu 2.punktu visi apstādījumi Rīgas pilsētas teritorijā uz valsts, pašvaldības un privātīpašumā esošās zemes ir aizsargājami pilsētas apstādījumi. Visiem kokiem pilsētā ir sabiedriskā vērtība. Saistošo noteikumu 9.2.apakšpunkts noteic, ka apstādījumos aizliegts lauzt koku zarus, bojāt mizu, stumbru un saknes, kā rezultātā bojājuma dēļ koks daļēji vai pilnībā zaudē savu augtspēju. Savukārt saskaņā ar Saistošo noteikumu 31.[1] punktu par patvaļīgu koku ciršanu, kā arī par koku bojāšanu, kā rezultātā koks daļēji vai pilnībā ir zaudējis savu augtspēju, komisijas nosaka zaudējumu atlīdzības apmēru saskaņā ar saistošo noteikumu 1.pielikumu un uzliek par pienākumu personai, kura veikusi patvaļīgu koku ciršanu vai koku bojāšanu viena mēneša laikā no komisijas lēmuma spēkā stāšanas dienas samaksāt zaudējumu atlīdzību.
Tātad, lai pārsūdzēto lēmumu atzītu par tiesisku un pamatotu, nepieciešams konstatēt, ka pieteicēja ir bojājusi kokus, kā rezultātā koks daļēji vai pilnībā ir zaudējis savu augtspēju.

[7] Kā redzams no lietas, Rīgas pilsētas būvvaldes Apstādījumu inspekcijas darbiniece 2012.gada 4. aprīlī apsekoja teritoriju */adrese/*, kurā veikti būvniecības darbi, kuru ģenerāluzņēmējs ir pieteicēja. Apskates rezultātā tika sastādīta 2012.gada 5.aprīļa apstādījumu apskates akts *(lietas 77.lapa),* kurā norādīts, ka, rokot būvbedri un izbūvējot komunikācijas, bojātas saglabājamo koku saknes, proti, liepai (diametrā 72 cm) norautas saknes aptuveni 1,6 - 2 m attālumā no divām pusēm no stumbra, kļavai (diametrā 28 cm) saknes norautas aptuveni 1 m attālumā no koka stumbra, savukārt vēl vienai kļavai (diametrā 24 cm) saknes norautas aptuveni 0,7 m attālumā no koka stumbra.
Tātad 2012.gada 5.aprīļa apstādījumu apskates aktā tika konstatēta koku jeb to sakņu bojāšana. 2013.gada 27.septembrī Rīgas pilsētas būvvaldes Apstādījumu inspekcijas darbiniece veica vēl vienu teritorijas */adrese/* apsekošanu un sastādīja 2012.gada 28.septembra apstādījumu apskates aktu. Šajā aktā konstatēts, ka liepai diametrā 72 cm ir divreiz mazāks lapu daudzums nekā sugai raksturīgi, kā arī lapas lielums ir samazināts un zariem nav pieauguma. Divām kļavām diametrā 28 un 24 cm šajā veģetācijas periodā ir ļoti mazs veģetācijas pieaugums. Ap minētajiem kokiem notiek nepārtraukta zemes grunts līmeņa pārvietošana. Būvniecības laikā saglābjamo koku sakņu zonā notiek nepārtraukti būvniecības procesi un netiek veikti koku saglabāšanas pasākumi. Koku sakņu daļēja iznīcināšana ir būtiski ietekmējusi koku augtspēju *(lietas 60.lapa).*
No 2012.gada 28.septembra apstādījumu apskates akta izriet, ka apsekošanas laikā, novērtējot bojāto koku stāvokli, tika konstatēts, ka šo koku sakņu daļēja iznīcināšana būtiski ietekmējusi koku augtspēju. Vienlaikus konstatēts, ka vēl joprojām nav veikti koku saglabāšanas pasākumi.

[8] To, ka pieteicēja būvdarbu veikšanas laikā ir bojājusi apsekošanas aktos norādīto koku saknes, pieteicēja atzīst. Taču pieteicēja nepiekrīt iestādes secinājumam, ka šīs bojāšanas rezultātā tika ietekmēta strīdus koku pilnīga vai daļēja augtspēja, ko ir nepieciešams konstatēt atbilstoši Saistošo

noteikumu 9.2.apakšpunktam un 31.[1] punktam, lai atzītu, ka zaudējuma atlīdzība pieteicējai aprēķināta tiesiski.

[9] Tiesa, novērtējusi lietas dalībnieku sniegtos paskaidrojumus un lietā esošos pierādījumus, piekrīt nevis pieteicējas viedoklim, ka koku augtspēja nav ietekmēta, bet gan iestādes secinātajam, ka pieteicējas rīcības rezultātā strīdus koki daļēji ir zaudējuši augtspēju. Šādu viedokli tiesa pamato ar turpmāko.
[9.1] Kā minēts iepriekš, sākotnēji kokiem nodalītais zaudējums tika konstatēts 2012.gada 4.apiīlī veiktajā apsekošanā, kad tika noskaidrots, ka kokiem ir norautas saknes. Savukārt 2012.gada 27.septembra apsekošanas laikā tika konstatēts, ka bojāto sakņu rezultātā kokiem ir iestājušās nelabvēlīgās sekas, proti, kā konstatēts 2012.gada 28.septembra apstādījumu apskates aktā, liepai ir divreiz mazāks lapu daudzums nekā sugai raksturīgi, kā arī lapas lielums ir samazināts un zariem nav pieauguma - nav izaudzis normāls lapu daudzums un lielums. Arī kļavām attiecīgā veģetācijas periodā ir ļoti mazs pieaugums. 2012.gada 27.septembra apstādījumu apsekošanas aktā norādīts, ka minētās sekas ir iestājušās tieši bojāto koka sakņu rezultātā, jo sakņu sistēma un attiecīgi bojājumi tajā ietekmē koka spējas uzsūkt augšanai nepieciešamo ūdens un barības vielu daudzumu.
Tiesa no lietas konstatē, ka koku sakņu sistēma tika bojāta, gan noraujot (pārcērtot) koku saknes būvbedres un komunikācijas kanāla rakšanas procesā, gan arī citādā veidā, pakļaujot koku saknes ārējās vides negatīvai ietekmei. Proti, 2012.gada 28.septembra apstādījumu apskates aktā fiksēts, ka ap kokiem notiek nepārtraukta zemes grunts līmeņa pārvietošana, kā arī nepārtraukti būvniecības darbi, neveicot koku saglabāšanas pasākumus. Pieteicēja neapstrīd, ka būvdarbu laikā, veicot tranšejas rakšanu, tika atkailinātas saknes trim kokiem. Izraktā tranšeja pēc kanalizācijas līniju ieguldīšanas tika aizbērta, līdz ar to divu koku atkailinātās saknes tika nosegtas, savukārt vēl viena koka sakne, pēc iespējas apberot to ar melnzemi un nosedzot ar ģeotekstilu, tika nosegta tikai pēc aizrādījumu saņemšanas *(sk. pieteicējas 2012.gada 12.aprīļa paskaidrojamus, lietas 83.lapa).* Tātad pieteicēja neapstrīd, ka noteiktu laika periodu koku saknes tika atkailinātas un tādējādi pakļautas tostarp tiešajiem saules stariem, radot to izkalšanas risku. To, ka koku saknes tika atkailinātas un nebija nosegtas, apstiprina arī lietā esošās fotofiksācijas *(lietas 80.lapa).* Savukārt to, ka koku saglabāšana, veicot nepieciešamos aizsardzības pasākumus, pieteicējai bija problemātiska, apstiprina pieteicējas 2012.gada 9.maija paskaidrojumi *(lietas 17.lapa).*
Izvērtējot norādītos apstākļus kopsakarā ar pieteicējas minētajās interneta vietnēs ^http://www.latviiasdaba.lv/augi/. http://kokiem.lv/par-kokiem/nodergi-raksti. http://labiekoki.lv/yi pieejamo informāciju, tiesa atzīst par pamatotu iestādes secinājumu, ka gan koka sakņu atkailināšana, gan regulāra zemes grunts līmeņa pārvietošana ap kokiem, gan nepārtraukti būvdarbi koku sakņu zonā, neveicot atbilstošus koku saglabāšanas pasākumus, gan koka sakņu noraušana (pārciršana) viennozīmīgi ietekmē koka augšanu, proti, koks lapās no saules gaismas, no augsnes uzņemtā ūdens un no minerālvielām sintezē barības vielas un uzkrāj tās nākamajam veģetācijas periodam. Ja tiek ietekmēta koka sakņu sistēma, tas atstāj ietekmi arī uz koka stumbru, zariem un lapotni. Lapu kokam ar samazinātu lapu lielumu un daudzumu nav iespējams veidot barības vielas, lai šūnas dalītos - augtu zari, stumbrs, saknes, un vasaras otrā pusē uzkrātu barības vielas nākamā gada pavasarim.
Kā pareizi norādījusi iestāde, būvdarbu veikšanas laikā par saglabājamajiem kokiem ir īpaši jārūpējas. Ja ir nepieciešams veikt rakšanas darbus saglabājamo koku sakņu zonā, ir jānostiprina būvbedres malas, jānodrošina koka laistīšana un piebarošana, šādā veidā nostiprinot arī koka augtspēju. Taču no lietas neizriet, ka pieteicēja, norokot augsni ap saglabājamiem kokiem, bija savlaicīgi nostiprinājusi rakšanas vietu, lai augsne netiktu izkustinātas ap saknēm un netiktu noskalota lietus laikā. No lietā esošajām fotofiksācijām *(lietas 80.lapa)* redzams, ka koku saknes ir pilnībā atkailinātas, un augsnes ap daļu no saknēm nav.
Ņemot vērā iepriekš norādīto, tiesa piekrīt iestādes secinājumam, ka pieteicēja, bojājot strīdus koku sakņu sistēmu, ir ietekmējusi koku turpmāko augtspēju.
[9.2] To, ka pieteicējas rīcības rezultātā koka saknes tika bojātas un tas ietekmēja koku daļēju augtspēju, apstiprina arī 2013.gada 22.augustā veiktā apsekošana un tās rezultātā 2013.gada 23.augustā sastādītais apstādījumu apskates akts Nr.BV-13-2518-akt *(lietas 134.lapa).* Šajā aktā norādīts, ka teritorijā */adrese/,* apsekojot strīdus kokus, konstatēts, ka liepai ir samazināts lapu daudzums, kā arī lapu lielums ir mazāks nekā sugai raksturīgi. Zaru gali ir apkaltuši, zariem nav pieauguma. Arī vienai no kļavām ir samazināts lapu daudzums vainagā nekā sugai raksturīgi, arī šim kokam zaru gali ir apkaltuši, kas liecina par kalšanas procesa iesākumu. Minētajā aktā norādīts, ka otra strīdus kļava ir salīdzinoši labā stāvoklī, tomēr koka sakņu bojāšana un daļēja iznīcināšana neatgriezeniskas sekas atstāj ilgtermiņā.

Šajā aktā fiksētos apstākļus apstiprina aktam pievienotās fotofiksācijas, kurās redzams, ka koku zari galos ir apkaltuši, uz šiem apkaltušajiem koku zariem lapu nav vispār, savukārt uz citiem zariem lapu daudzums ir ievērojami mazāks, nekā uz tā paša koka citiem zariem vai arī uz fotofiksācijās redzamajiem blakus esošajiem kokiem *(lietas 135. - 137.lapa).*
Tādējādi, ievērojot arī šos pierādījumus, tiesa atzīst par pamatotu iestādes secinājumu, ka pieteicējas rīcības rezultātā, bojājot koku sakņu sistēmu, ir ietekmēta koku augtspēja.
[9.3] Pieteicēja, nepiekrītot šādam iestādes secinājumam, ir iesniegusi SIA „*/Nosaukums/*" 2013.gada 19.augusta atzinumu par nodarīto kaitējumu un koku esošo stāvokli */adrese/ (lietas 123.lapa).* Pieteicējas ieskatā minētais atzinums apstiprina, ka koku sakņu sistēma netika bojāta tādējādi, ka tiktu ietekmēta koku daļēja vai pilnīga augtspēja.
Tiesa, novērtējusi minēto atzinumu, secina pretējo, jo tiesas ieskatā minētais atzinums jeb tajā konstatētais ir pretrunā ar pārējiem lietā esošajiem pierādījumiem un noskaidrotajiem apstākļiem. Pirmkārt, atzinumā secināts, ka pieteicēja būvdarbu laikā veica operatīvos un visus nepieciešamos pasākumus strīdus koku sakņu aizsardzībai, to nostiprināšanai, kā arī veica papildus sakņu piebarošanas pasākumus. Pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus, kas apstiprinātu norādītos apstākļus, piemēram, to, ka pieteicēja ir veikusi sakņu piebarošanas pasākumus. Tiesa piekrīt, ka atsevišķās fotofiksācijās *(lietas 11., 12.lapa)* ir fiksēta atsevišķu koka sakņu apbēršana ar zemi un sakņu apsegšana, taču, izvērtējot šīs fotofiksācijās kopsakarā ar pārējām lietā esošajām fotofiksācijām *(lietas 62., 63., 79., 80., 81., 82.lapa),* tiesa piekrīt iestādes secinājumam, ka koku aizsardzības pasākumu nodrošināšana, lai neietekmētu un saglabātu koku augtspēju, no pieteicējas puses nav konstatējama. Tā, kā minēts jau iepriekš, pirmā koku apsekošana veikta 2012.gada
4. aprīlī, savukārt otrā - 2012.gada 27.septembrī. Otrās apsekošanas laikā, tātad gandrīz pusgadu vēlāk konstatēts, ka koku saglabāšanas pasākumi netiek veikti, lai gan būvdarbi koku sakņu zonā notiek nepārtraukti. Šo 2012.gada 28.septembra apstādījumu apskates aktā norādīto apstākli apstiprina arī šim aktam pievienotās fotofiksācijās. Pierādījumus, kas apstiprinātu pretējo, pieteicēja nav iesniegusi. Vienlaikus, kā jau iepriekš norādīts, atsevišķus koku saglabāšanas pasākumus (koku sakņu apbēršanu un aizklāšanu) pieteicēja veikusi tikai pēc iestādes aizrādījumiem. Tāpat norādāms, ka pieteicējas iesniegtajās fotofiksācijās nav redzami visi strīdus koki un to sakņu sistēma.
Otrkārt, SIA „*/Nosaukums/*" 2013.gada 19.augusta atzinumā norādīts arī tas, ka strīdus koki ir labā stāvoklī - koki pilnībā saglabājuši lapotni. Taču šis konstatējums ir pretrunā esošs ne vien iestādes iesniegtajām 2013.gada 23.augusta apstādījumu apskates aktam pievienotajām fotofiksācijām *(lietas 135. - 137.lapa),* bet arī SIA „*/Nosaukums/*" 2013.gada 19.augusta atzinumam pievienotajām fotofiksācijām, kurās redzami koki ar samazinātu lapu daudzumu *(lietas 126. - 130.lapa).*
Tādējādi pretēji pieteicējas viedoklim no SIA „*/Nosaukums/*" 2013.gada 19.augusta atzinuma nav konstatējams, ka pieteicēja būtu veikusi koku saglabāšanas pasākumus un ka pieteicējas rīcības rezultātā koku augtspēja nebūtu ietekmēta. Turklāt SIA „*/Nosaukums/*" 2013.gada 19.augusta atzinums ir pretrunā esošs ne vien iestādes iesniegtajiem apstādījumu apskates aktiem un fotofiksācijām, bet arī pašas pieteicējas sniegtajiem paskaidrojumiem, jo, kā redzams no 2012.gada
5. aprīļa apstādījumu apskates akta, pati pieteicēja pārbaudes laikā ir paskaidrojusi, ka kokiem tika nocirsti apmēram 30 - 50% sakņu.

[10] Pieteicējas pārstāvji tiesas sēdē pauda viedokli, ka iestādes iesniegtās 2013.gada 23.augustā uzņemtās fotofiksācijās nebūtu vērtējamas kā pierādījumi, kas apstiprina, ka strīdus koku augtspēja ir samazinājusies, jo tās ir veiktas augusta mēnesī, kad jau sākas lapkritis. Šajā sakarā norādāms, ka, pirmkārt, arī pieteicējas iesniegtās fotofiksācijās ir uzņemtas augustā, un arī tajās redzamais atbilst iestādes iesniegtajās fotofiksācijās redzamajam. Otrkārt, tiesa piekrīt iestādes pārstāves viedoklim, ka, vērtējot, vai pieteicējas rīcības rezultātā ir ietekmēta koku augtspēja, jāņem vērā, ka, bojājot koku saknes, acīmredzamas sekas var nebūt uzreiz jeb nekavējoties, bet gan parādīties laika gaitā.
Tāpēc neatkarīgi no tā, vai lietas dalībnieku iesniegtajās fotofiksācijās būtu vai nebūtu redzamas koku augtspējai nodarītās sekas, tiesa uzskata, ka pieteicējas līcība ir ietekmējusi koku augtspēju, jo, pārcērtot koku saknes jeb tās (daļu no tām) pilnībā iznīcinot, atkailinot tās un tādējādi pakļaujot tiešajiem saules stariem, izšūšanas procesam u.tml., neapšaubāmi koku augtspēja tiek ietekmēta, ja ne pilnībā, tad vismaz daļēji, tā kā bojātās sakņu sistēmas dēļ koks nespēj pilnvērtīgi uzņemt no augsnes ūdeni un minerālvielas, sintezēt barības vielas un pilnvērtīgi uzņemt tās nākamajam veģetācijas periodam. Ja koka saknes ir atkailinātas, kokam nav iespējas uzņemt ūdeni un minerālvielas no augsnes, jo tās apkārt koka saknēm nav. Turklāt ņemams vērā, ka strīdus kokiem saknes ir tikušas ne vien atkailinātas, bet arī nocirstas 0,7 -

2 m attālumā no koka stumbra, kas neapšaubāmi ietekmē koka augtspēju. Tiesa arī piekrīt iestādes pārstāves norādītajam, ka koka sakņu bojāšana koka augtspēju lielākoties ietekmē ilgtermiņā. Minētā apsvēruma sakarā tiesa uzskata, ka nav izšķirošas nozīmes pieteicējas norādītajam apstāklim, ka iestāde noteikusi pieteicējai zaudējumu atlīdzinājumu uzreiz pēc tam, kad tika konstatēta koku sakņu bojāšana, nesagaidot, vai šāda sakņu bojāšana ir ietekmējusi koku augstspēju.

[11] Pieteicēja uzskata, ka, vērtējot koku augtspēju, ir jāņem vērā arī attiecīgā koka atrašanās vietā. Tiesa tam piekrīt. Pieteicējas ieskatā iestāde konkrētajā gadījumā to nav vērtējusi. Tiesa tam nepiekrīt, jo saskaņā ar Saistošo noteikumu 29.punktu zaudējumu atlīdzību aprēķina, izmantojot formulu, kurā tiek iekļauts arī apdzīvotas vietas koeficents Rīgā un koka atrašanās vietas koeficents. Tādējādi jau Saistošajos noteikumos ir iestrādāts, ka, aprēķinot zaudējumu apmēru, ir ņemama vērā arī koka atrašanās vieta, ko iestāde, kā redzams no veiktajiem aprēķiniem, ir ņēmusi vērā.

[12] Pieteicējas ieskatā konkrētajā lietā, vērtējot, vai pieteicējas rīcības rezultātā ir ietekmēta koku augtspēja, nebūtu objektīvi pamatoties uz iestādes iesniegtajiem apstādījumu apskates aktiem, jo tos ir sastādījuši iestādes darbinieki, kuri ir ieinteresēti konkrētās lietas iznākumā.
Pirmkārt, apstādījumu apskates aktus sastādījuši Rīgas pilsētas būvvaldes Apstādījumu inspekcijas darbinieki, kas ir noteikuši arī zaudējumu apmēru. Minētie jautājumi ir vērtēti arī Domes Apstādījumu saglabāšanas komisijas sēdēs. Saskaņā ar Domes 2009.gada 8.decembra nolikumu Nr.35 „Rīgas domes Apstādījumu saglabāšanas komisijas nolikums" komisijas darbības mērķis ir nodrošināt apstādījumu saglabāšanu un uzturēšanu saskaņā ar pilsētas attīstību. Komisijas darbinieku kompetencē atbilstoši to darbam nepieciešamajām specifiskajām profesionālajām zināšanām ir izvērtēt koku un apstādījumu apsaimniekošanas un izmantošanas atbilstību normatīvajiem aktiem, koku un krūmu ainavisko un ekoloģisko nozīmi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.
Kā redzams no minētā, Domes Apstādījumu saglabāšanas komisijas darbiniekiem ir nepieciešamās specifiskās profesionālās zināšanas. Tāpēc ir pamatota iestādes pārstāves norāde, ka apstādījumu apskates aktus un lēmumus par zaudējumu apmēru ir pieņēmušas personas, kuras attiecīgā struktūrvienībā darbā tiek pieņemtas tikai tad, ja tām ir nepieciešamās specifiskās profesionālās (bioloģiskās) zināšanas. Līdz ar to tiesa nepiekrīt viedoklim, ka apstādījumu apskates aktus un lēmumus par zaudējumu atlīdzinājumu ir pieņēmušas nekompetentas personas.
Otrkārt, saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktu ikviens ierēdnis darbojas sabiedrības interesēs. Tiesas ieskatā minētajā tiesību normā nostiprināto principu ir iespējams piemērot arī konkrētajā lietā, kur apstādījumu apskates aktus ir sastādījis pašvaldības iestādes darbinieks, kas darbojas konkrētās pašvaldības iedzīvotāju, nevis savās personīgajās interesēs. Tāpēc tiesa neatrod loģisku izskaidrojumu, kāpēc apstādījumu apskates aktu sastādītājiem šajos aktos būtu jānorāda nepatiesa informācija. Līdz ar to tiesa uzskata, ka lietā esošie apstādījumu apskates akti ir atzīstami par pieļaujamiem pierādīšanas līdzekļiem, un tajos fiksētie pierādījumi ir izmantojami, vērtējot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

[13] Apkopojot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst par pamatotu iestādes secinājumu, ka pieteicējas rīcības rezultātā, bojājot koku sakņu sistēmu, daļēji ir ietekmēta šo koku augtspēja. Tāpēc pieteicējai ir pienākums pašvaldības budžetā iemaksāt zaudējumu atlīdzinājumu.
Šajā sakarā tiesa uzskata, ka ir nepieciešams atsaukties arī uz vides aizsardzības principiem, kas tostarp nostiprināti Vides aizsardzības likuma 3.pantā un kas ir vērsti uz to, lai novērstu vai iespējami mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi, turklāt iespējamos zaudējumus videi tiecoties novērst to cēlonī, vienlaikus paredzot personai, kas videi nodarījusi zaudējumus, segt visus izdevumus, kas saistīti ar tās darbības rezultātā nodarīto kaitējumu segšanu.
Ja persona ir nodarījusi kaitējumu videi, ir piemērojams princips „piesārņotājs maksā", kas paredz personai segt izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu.
Tiesas ieskatā, princips „piesārņotājs maksā" nav vērtējams tikai šauri un attiecināms uz gadījumiem, kad kādu darbību rezultātā tiek neatgriezeniski piesārņota vide. Princips, kas uzliek par pienākumu segt izdevumus, kas saistīti ar nenovēršama kaitējuma videi nodarīšanu, ir attiecināms arī uz izskatāmo lietu. Šis princips ir visaptverošs atbildības princips, kas uzliek par pienākumu segt videi nodarītos zaudējumus. Tieši tādēļ zaudējumu atlīdzināšana gan Meža likuma 8.panta, gan arī Saistošo noteikumu izpratnē aptver ne tikai zaudējumus, kas nodarīti videi, klasiskā zaudējumu izpratnē. Zaudējumu atlīdzināšana ir tostarp

instruments, kas vērsts uz nelabvēlīgo seku novēršanu.
Minēto iemeslu dēļ tiesa uzskata, ka iestādei, konstatējot videi nodarīto kaitējumu jeb dabas daudzveidības samazinājumu, saskaņā ar Saistošajos noteikumos noteikto bija jāaprēķina pieteicējai zaudējumu atlīdzinājums.

[14] Pieteicēja uzskata, ka zaudējumu atlīdzinājums ir aprēķināts nepamatoti ne vien tāpēc, ka koku augtspēja pieteicējas rīcības rezultātā netika ietekmēta, bet arī tāpēc, ka iestāde ir saskaņojusi pieteicējas veiktos būvdarbus, tādējādi ir saskaņojusi arī koku sakņu atsegšanu, līdz ar ko ir apzinājusies iespējamās sekas.
Tiesa no lietā esošajiem materiāliem apstiprinājumu šādam pieteicējas apgalvojumam neatrod, jo lietā nav iesniegts saskaņojums (pieteicēja uz tādu nav arī norādījusi), ar kuru Rīgas pilsētas būvvaldē būtu atļāvusi pieteicējai veikt būvdarbus, atsedzot koku saknes. No lietas nav redzams, ka būvvaldē būtu saskaņojusi tranšeju rakšanu, izmantojot tranšeju stiprinājumu (vairogu) metodi, ko izmantojusi pieteicēja un kuras izmantošanas rezultātā kokiem tika atkailinātas saknes.

[15] Papildus minētajiem argumentiem pieteicēja uzskata, ka pārsūdzētais lēmums ir atceļams arī tāpēc, ka iestāde ir nepareizi interpretējusi Saistošo noteikumu 31.[1] punkta tiesību normu, jo, kā uzskata pieteicēja, atbilstoši šai tiesību normai ir jākonstatē ne vien tas, ka koku bojāšanas rezultātā tika ietekmēta koku augtspēja, bet arī tas, ka koki tika bojāti patvaļīgi.
Tiesa šādai tiesību normas interpretācijai nepiekrīt, jo atbilstoši šai iepriekš citētajai tiesību normām patvaļīgo rīcību nepieciešams konstatēt nevis attiecībā uz koku bojāšanu, bet gan uz koku ciršanu. Proti, tikai tad, kad ir notikusi koku ciršana, ir nepieciešams noskaidrot, vai koki tika nocirsti patvaļīgi, vai to saskaņojot ar kompetentām iestādēm. Savukārt koku bojāšanas gadījumā šā apstākļa konstatēšana nav paredzēta, jo ir noskaidrojams vien tas, vai koku bojāšanas rezultātā tika ietekmēta koku augtspēja.

[16] Tā kā tiesa iepriekš atzina, ka pieteicējas rīcības rezultātā, bojājot strīdus koku saknes, koku augtspēja tika daļēji ietekmēta, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums, ar kuru pieteicējai noteikts pienākums iemaksāt pašvaldības budžetā zaudējumu atlīdzinājumu par dabas daudzveidības samazinājumu, ir tiesisks un pamatots, savukārt pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma, 246. - 251.pantu un 289. - 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā SIA „*/Nosaukums/*" pieteikumu par Rīgas Domes 2012.gada 11.jūlija lēmuma Nr.l-43/RD-12-2282-nd atcelšanu.
Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Makarova